

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

27. TÝDEN (4.7.2022)

Kamil Holý

Výzkumný tým č. 20: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka [Poradenství](#). Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Líhnou se první dospělci molice vlašovičnickové z brukvovité zeleniny, napadené porosty je třeba zaorat co nejdříve po sklizni, končí přelet z řepky. Zvýšil se počet dřepčků, brouci pocházejí z nové generace. Krytonosců ubylo, ale lokálně mohou škodit. Pokračuje kladení 2. generace květilky zelné. Lokálně hodně dospělců a housenek zápředníčka i třásněnek na cibuli. Místy mohou škodit bělásci. Riziková zůstává mandelinka bramborová.

Za vysokých teplot nefungují pyretroidy - stříkat brzy ráno nebo použít jiné úč. látky.

Brukvovitá zelenina - končí přelet molice vlašovičnickové, začínají se líhnout první dospělci z napadené zeleniny - napadené porosty s líhnoucími se dospělci zaorat co nejdříve po sklizni. Nejdůležitějším zdrojem molice začínají být porosty zeleniny. Objevují se dospělci dřepčků nové generace, početnost se plošně zvýšila, na mladších rostlinách poškození listů. Místy vysoké počty zápředníčka. V plodinách, kde je to povoleno, prostřídat Benevii a Spintor, které účinkují na výše uvedené škůdce, ale bez kvalitního ošetření i spodní strany listu, bude účinek na molici slabý. Dospělců krytonosců ubylo, ale může se jednat pouze o krátkodobý výkyv - sledovat. Květilka zelná klade naplno, v oblastech s dostatkem srážek (vlhkou půdou) bude vysoká líhnivost a následná škodlivost. Pokračuje slabý nálet mšic, které jsou regulovány ochranou proti molici i užitečnými organismy. Třásněnky téměř žádné, ale stále naletují a pokud se schovají do hlávek zelí, bude problém je regulovat. Přibývá bělásků, jsou vajíčka, brzy se objeví housenky.

Ostatní zelenina - stále vysoká početnost třásněnek na cibuli (až desítky nymf/rostlinu), při přemnožení nutno opakovat ošetření v krátkém odstupu, aby se zasáhli jedinci, kteří jsou ukryti v nahloučených listech, kam se přípravky nedostanou. Přetrvává tlak mandelinek. Letos je dostatek klopušek, zda budou škodit sáním, ukáže čas.

Riziková: Molice, krytonosci, květilky, mandelinky, třásněnky, zápředníček, dřepčci

Molice vlašovičnicková

- končí přelet z řepok, začínají se líhnout první dospělci ze zeleniny, která se stane nejvýznamnějším zdrojem molic pro zbytek sezony.

Monitoring - dospělci na spodní straně listů, vajíčka nejprve bílá na bílém kruhovém podkladu, později tmavnou. Nymfy ploché, přisáté k podkladu.

Ochrana - prevencí je zaorat napadené porosty co nejdříve po sklizni - zabránit líhnutí nových dospělců. Nejcitlivější k insekticidům jsou dospělci, na nových výsazech postačí smíchat pyretroid s olejem a dobře ošetřit i spodní stranu listů. Napadené rostliny se všemi vývojovými stádii ošetřit Moventem, Benevií, Spintorem..., klíčové je ošetřit co největší plochu spodní strany listů, pošpláchání pouze vrchní strany listů má jen psychologický účinek pro zelináře.

Zápředníček polní

- místy vysoké výskyty housenek i dospělců. Teplé počasí tomuto subtropickému druhu vyhovuje, bude s ním problém i nadále.

Monitoring - odchyt dospělců do feromonových lapáků. Housenky na spodní straně listů, při žíru zůstává horní pokožka listu často nepoškozena (skeletování).

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům.

Květilka zelná

- kladení 2. generace jede naplno, vlhká půda je příznivá pro líhnutí i přežívání larev, na nemořených rostlinách může škodit.

Monitoring - bílá vajíčka ukrytá mezi rostlinou a půdou (kořenový krček nebo nadzemní část ležící na půdě).

Ochrana - moření sadby nebo ošetření proti dospělcům před vykladením vajíček.

Housenky mūr

- ve sledovaných porostech žádné, ale v jiných oblastech mohou škodit housenky kovošklece gama a dalších polyfágních druhů.

Monitoring - vajíčka a housenky na spodní straně listů. Sledovat odchyt dospělců do nejbližších světelných lapáků ze sítě ÚKZÚZ, porovnat početnost s početností v předchozích letech. Odchyty jsou na Rostlinolékařském portálu.

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům.

Krytonosci

- do porostů migrují vylíhlí dospělci stonkových krytonosců z řepok. Zatím jednotlivě, ale v posledních letech se škodlivost zvyšuje a místy bylo až několik dospělců/rostlinu. Brouci škodí žírem, riziková jsou především pro kedlubny, později škodí larvy vyžíráním řapíku listů nebo i stonků.

Monitoring - hledat dospělé na rostlinách, nebo použít žluté misky. S ohledem na závlahu je třeba umístit misky na kámen nebo jiný podstavec, aby se do nich nedostala půda - ze žluté misky se stane neúčinná hnědá.

Ochrana - provádí se proti dospělcům před poškozením žírem či vykladením vajíček. Porosty krátce před sklizní larvy neohrožují, než se vylíhnou larvičky a udělají viditelné škody, jsou již zkonzumovány.

Dřepčící r. *Phyllotreta*

- líhnoucí se dospělci nahrazují zdecimovanou přezimující generaci, početnost se zvyšuje, místy již výrazné škody. Nová generace bude škodit cca do druhé poloviny srpna, než dospělce odlákají vzcházející řepky a hořčice, které jsou chutnější.

Monitoring - přítomnost dospělců nebo požerky na rostlinách.

Ochrana - ošetřit porosty v závislosti na výskytu/škodách. Nepřímou metodou ochrany je výsev hořčice na souvratích a v manipulačních uličkách (**lapací rostliny**), hořčice část dřepčίκů odláká od zelenin a v ní můžete použít přípravky s dlouhodobější účinností, které nelze kuli reziduím použít na rostliny krátce před sklizní (např. u kedluben).

Novinka

Klopušky

- dříve částí škůdci různých plodin, v posledních letech bez hospodářského významu. Letos je klopušek více než obvykle, na některých plodinách by mohly škodit. Škodí sáním, v místě vpichu pletivo nekrotizuje, dalším růstem se trhá, při sání na řapících horní část listu může zasychat.

Monitoring - dospělci nebo dospělcům podobné nymfy na nadzemních částech rostlin.

Ochrana - proti dospělcům a nymfám, klopušky reguluje ochrana před dalšími škůdci.

Mšice

- pokračuje slabý přilet mšic do brukvovité zeleniny, ale ochrana proti molici reguluje i mšice, proto zatím žádné velké kolonie nejsou. Na ostatních druzích zelenin mšic méně, m. maková je občas na řepě.

Monitoring - mšice často na spodní straně listů nebo na nejmladších částech růstových vrcholů a v hlávkách.

Ochrana - při současném nízkém výskytu regulovány užitečnými organismy a ochranou proti dalším škůdcům.

Třásněnky

- na napadené cibuli i po ošetření zůstává vysoká početnost třásněnek, které jsou ukryté mezi nahloučenými listy - opakovat ošetření. Na **brukvích** třásněnek mále, nejspíše v důsledku ochrany proti molícím, ale noví dospělci naletují - u citlivých odrůd zelí sledovat výskyt.

Monitoring - u **cibule** jsou dospělci i nymfy nejčastěji ukryté mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. Při přemnožení jsou posáté listy světlejší a nymfy až u špiček listů. Na **brukvovité** zelenině jsou třásněnky na spodní straně listů nebo v hlávkách.

Ochrana - při přemnožení na cibuli jeden postřik zpravidla nestačí, při přežívání třásněnek opakovat ošetření. U zelí zabránit vniknutí do tvořících se hlávek - nízká účinnost ochrany.

Užitečné organismy

- nízkému výskytu mšic odpovídá i nízký výskyt užitečných organismů - sluněčka, pestřenky i mšicomáři jsou spíše na stromech a keřích. **Medovice molice** láká do porostů dospělce různých predátorů i parazitoidů, s nedostatkem snůšky v okolí začíná přitahovat i včely. Nejhojnější jsou parazitoidi západníčka - v kukle lumci rodu *Diadegma*, v housenkách parazitují lumčící *Cotesia plutellae*. Na cibuli napadené třásněnkami jsou dravé třásněnky, ale v nevýznamném počtu, bez vlivu na snížení škod.

Čerstvě vylíhlé molice mají poloprůhledná křídla, šipkou označeno prázdné puparium.

Krytonosců ubylo

Vajíček květilék přibývá

Dospělců zápředníčků je spousta v lapácích i v porostech. Výrazně přibylo dřepčků.

Na cibuli zůstává nadále hodně třásněnek

Kovařici naletují na pozemky, kde dají vzniknout další generaci drátovců. Na dospělé fungují stejné přípravky, jako na dřepčíky.

Letos je dostatek klopušek

Vajíčka běláška zelného

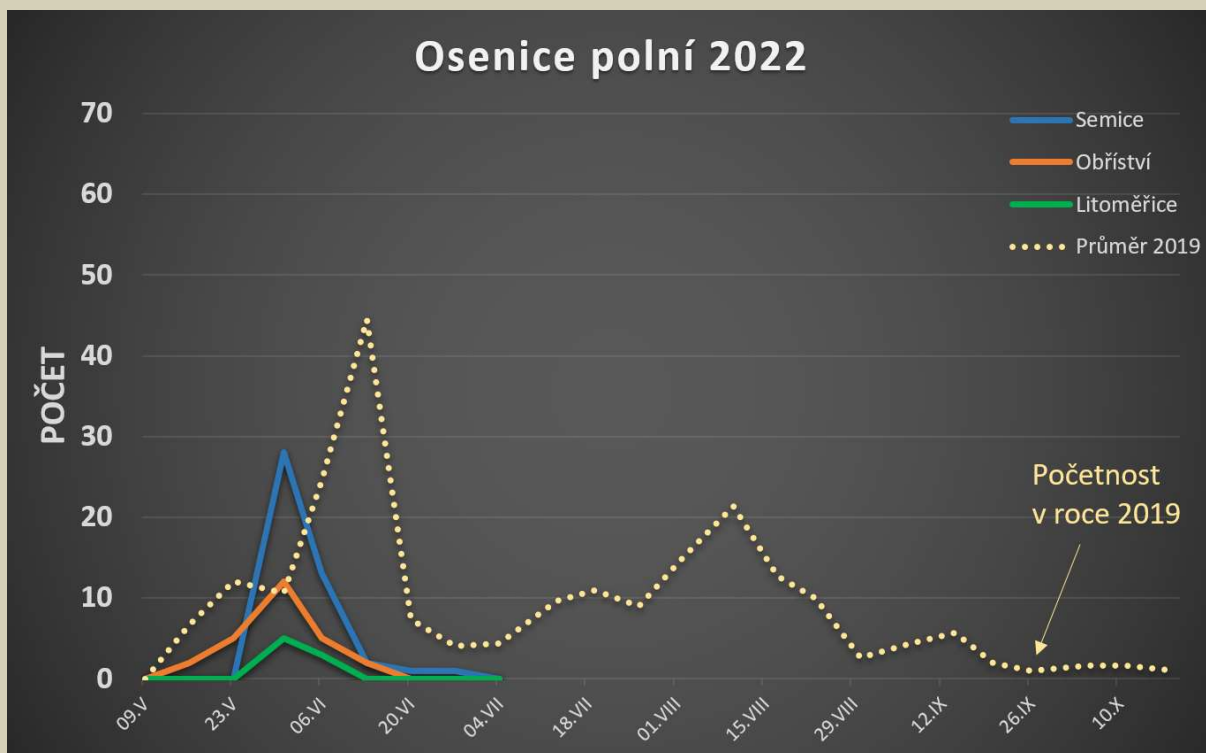
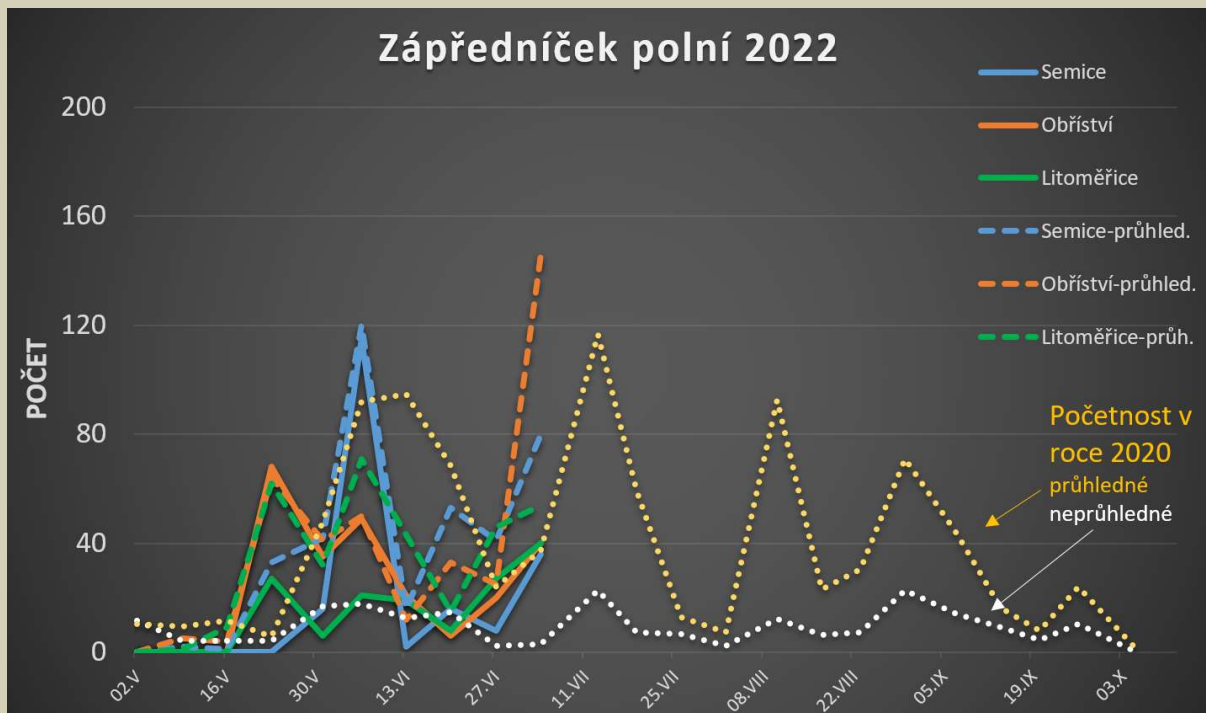
Medovice molic i mšice lákají do porostů různé predátory mšic

Odchyt osenice polní a zápředníčka do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - přestávka mezi generacemi

Zápředníček - v porostech všechna vývojová stádia, teplé počasí mu vyhovuje, místy vysoké výskyty

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozím roce (průměr ze všech 3 lokalit)
- přestávka mezi generacemi

